

JÄRFÄLLA

Rapport 2019-03-28

Aktualisering av utredningen kulturpeng och fritidscheck

- ett system med kultur- och fritidspeng/check
från 2013-04-02

Innehåll

1. SAMMANFATTNING	2
2. BAKGRUND	3
2.1. Uppdraget	3
3. SYFTE OCH MÅLSÄTTNING	3
4. METOD OCH UTGÅNGSPUNKTER.....	4
4.1. För vem ska utredningen göras	4
4.2. Dialoger, enkäter och inflytande	4
4.3. Kö till kulturskolan.....	6
4.4. Organisation och genomförande	7
4.5. Social hållbarhet, öppna och kostnadsfria aktiviteter.....	7
4.6. Marknadsföring av utbud	8
5. OMVÄRLDSBEVAKNING KULTURPENG	9
5.1. Översikt	9
5.2. Nacka kommun.....	9
5.3. Staffanstorp kommun	11
5.4. Täby kommun.....	12
5.5. Österåkers kommun.....	13
5.6. Förslag Lunds kommun (start hösten 2019).....	14
5.7. Växjö kommun	15
5.8. Förslag Järfälla kommun (rapport 2013-04-02)	15
6. OMVÄRLDSBEVAKNING FRITIDSCHECK	16
6.1. Översikt	16
6.2. Island, Reykjaviks fritidskort (fristundakortid).....	16
6.3. Växjö-, Norrtälje- och Staffanstorps kommun.....	18
7. KULTURPOLITISKA PERSPEKTIV PÅ KULTURSKOLAN.....	18
8. ANALYS PENG/CHECK.....	19
8.1. Effekter med kulturpeng.....	19
8.2. Effekter med fritidscheck	19
9. KLARGÖRANDE KULTURSKOLEPENG OCH FRITIDSCHECK	20
10. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	21
10.1. Förslag kulturskolepeng Järfälla 2019 - exempel.....	21
10.2. Förslag fritidscheck - exempel	22
BILAGOR	23

1. SAMMANFATTNING

Syftet för 2020 års implementering av kulturpeng och fritidscheck vilar på samma som utredningen 2013 - att höja verksamhetsvärdet för brukarna, att nå fler brukare, särskilt bland de grupper som idag inte deltar i kultur- och fritidsverksamhet, att öka valfriheten och att särskilt beakta jämställdhet och likabehandling.

Målsättningen kan utifrån detta beskrivas med förväntade effekter för

- ökad nöjdhet
- ökning av antal barn- och ungdomar som deltar i aktiviteter
- ökat utbud/valfrihet
- ökad jämställdhet och likabehandling inom erbjuden aktivitet

Fyra kommuner i Sverige har idag ett system med check/pong för musik/kulturskola. Aktualiseringen beskriver hur Nacka, Staffanstorp, Täby och Österåker utvecklat sina system och vad de erbjuder. För fritidschecken har inspiration har inhämtats från Island, Reykjavik. Systemet finns fortfarande inte genomfört i Sverige, men flera kommuner utreder detta.

Framgångsrika exempel på effekter av satsningar på fritidsaktiviteter i kombination med breda satsningar för social hållbarhet och samhällsutveckling finns på Island och ett aktuellt exempel från Rotterdam lyfts fram i aktualiseringen. Samverkan mellan flera aktörer och samhällssektorer med gemensam målbild är framgångsfaktorer. Inför införandet av check/pong 2020 föreslås samverkan och öppna aktiviteter och verksamheter beskrivas tydligare.

Några faktorer som förändrats i förhållande till tidigare utredning för Järfälla är delaktighet och inflytande, begreppet kö och beställarorganisation. Marknadsföringen av möjligheten med check/pong liksom det utbud som erbjuds bedöms vara av stor vikt för effekten av satsningen.

Kulturrådet har under förra mandatperioden upprättat ett nationellt kulturskolecentrum som har till uppdrag att samordna och stödja den kommunala kulturskolan, fördela bidrag, ansvara för statistik, följa och sprida forskning samt identifiera utbildnings- och utvecklingsbehov. Järfälla kulturskola har fått ta del av det statliga stödet under 2016-2018.

En bedömning av positiva, negativa effekter och möjliga risker beskrivs för Järfällas införande av kulturpeng och fritidscheck.

Aktualiseringen avslutas med att ge exempel på hur förslaget på peng/check kommer att utformas för införande 2020. Ekonomiska beräkningar för fritidscheck och kulturskolepeng finns med i exemplen. Kulturskolepengens beräkning finns också utförligt beskriven i en egen bilaga.

2. BAKGRUND

2.1. Uppdraget

Kultur- demokrati och fritidsnämnden har i uppdrag av kommunfullmäktige, 2018-12-17, att *"under 2019 genomföra de åtgärder som krävs för att säkerställa att systemet med en kulturpeng och fritidscheck till Järfällas barn kan starta 2020, enligt den modell som togs fram under mandatperioden 2010-2014"*. En aktualisering av den tidigare utredningen under mandatperioden 2010-2014 har därför genomförts.

Uppdraget till kultur- och fritidsförvaltningen tidigare att *utreda införande av pengsystem för ungdomars kultur- och fritidsverksamhet i Järfälla kommun*. Uppdraget utgick ifrån kommunfullmäktige och beskrevs i majoritetsplattformen för Alliansen i Järfälla 2010 – 2014. Vid fördelning av resurser föreslogs också att ett jämlikhetsperspektiv särskilt skulle beaktas.

- Aktualiseringen tar avstamp i tidigare utredning och följer samma upplägg.

3. SYFTE OCH MÅLSÄTTNING

Syftet med den föreslagna förändringen 2010-2014 med det kombinerade systemet med kulturskolepeng och fritidscheck var att höja verksamhetsvärdet för brukarna, att nå fler brukare - särskilt bland de grupper som idag inte deltar i kultur- och fritidsverksamhet - samt att öka valfriheten.

I mål och budget 2019-2021, beslutad i KF 2018-12-17, beskrivs i Alliansens plattform, under rubriken ett Järfälla fyllt av kultur och fritid att *Meningsfull fritid genom idrott och kultur stärker barns självförtroende och motverkar gängbildning och kriminalitet. Alliansen satsar 200 000 kr på att under året utreda och förbereda systemet med kulturpeng och fritidscheck till alla Järfällas barn och unga*. I kapitlet beskrivs vidare vikten av jämställdhet och likabehandling. Målet för kultur- demokrati och fritidsnämnden för perioden är att *Järfällabarnas nöjdhet med kultur och fritidsutbudet ska öka*.

- Syftet för 2020 års implementering vilar på samma syfte som tidigare utredning. Förvaltningen föreslår att syftet nu tydligare kompletteras med jämställdhet och likabehandling, så att det beskrivs enligt nedan;
 - att höja verksamhetsvärdet för brukarna
 - att nå fler brukare - särskilt bland de grupper som idag inte deltar i kultur- och fritidsverksamhet
 - att öka valfriheten
 - att särskilt beakta jämställdhet och likabehandling
- Målsättningen kan utifrån detta beskrivas med förväntade effekter för;
 - ökad nöjdhet, (årlig mätning Våga Visas enkät och enkäter till de som nyttjat fritidschecken och var tredje år LUPP-enkät).
 - ökning av antal barn- och ungdomar som deltar i aktiviteter (årlig redovisning antal barn- ungdomar som nyttjar check/peng).
 - ökat utbud/valfrihet (rapportera antal valbara aktiviteter/aktörer och kurser

årligen)

- ökad jämställdhet och likabehandling inom erbjuden kulturskole- respektive fritidsaktivitet (mäta fördelningen flickor/pojkar och om fördelningen närmar sig 50/50 och per kommundel/område mäta via APN och var tredje år LUPP-enkät).

4. METOD OCH UTGÅNGSPUNKTER

Aktualiseringen utgår ifrån den utredning som presenterades 2013-04-02 och fokuserar på att fånga upp förändringar och frågor som kräver nya ställningstaganden, i en ny kontext.

Metoden för den tidigare utredningen innebar insamlande av ökad kunskap genom omvärldsbevakning.

- Aktualiseringen uppdaterar vad som hänt i omvärlden och i Järfälla sedan den förra utredningen genomfördes, kompletterat med bedömningar av effekter för kommuner som erbjudit check peng.

4.1. För vem ska utredningen göras

Tidigare utredning tar avstamp i medborgarperspektivet, barns- och ungas bästa i första rummet och vikten av genusperspektiv.

Som underlag för diskussionen om jämställdhet finns siffror för Järfälla kulturskolas fördelning av antalet pojkar och flickor. Antal pojkar i kulturskolans verksamhet har sedan 2012 ökat något.

Fördelningen av flickor och pojkar i Järfällas kulturskola, totalt

2012		2018	
Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
483	969	602	1002
33.3 %	66.7%	37,5%	62,5%

Jämställdheten inom andra aktiviteter bör också belysas närmare för att ge ett nuläge att följa när peng/check introduceras för att se att jämställdheten ökar.

- Sedan 2012 har antalet pojkar ökat något i kulturskolans verksamhet. Fördelningen av flickor/pojkar i kulturskolan och de aktiviteter som är valbara via check/peng kommer att följas utifrån ett nuläge 2019. Målet är att jämställdheten ska öka.

4.2. Dialoger, enkäter och inflytande

Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningens verksamheter arbetar idag aktivt med delaktighet, dialoger och inflytande med de målgrupper vi är till för. Arbetet utgår ifrån Demokratiplan för Järfälla, för en hållbar demokrati för alla, som antogs av

kommunfullmäktige 2017. Planen samlar också en lång rad aktiviteter som genomförs i Järfälla med lång kontinuitet, med allt från barnhøring och demokratiarbete i skolan. Huvudprincipen för delaktighet och inflytande innebär att alltid fråga de som berörs.

Berörda av fritidscheck/kulturpeng är i första hand de barn och ungdomar som systemet vänder sig till och de föreningar/aktörer som kan erbjuda aktiviteter. I samband med ett införande av check/pong är det därför av vikt att föra dialog med dessa parter. En barnkonsekvensanalys och riskkonsekvensanalys av förändring av verksamhet kommer också att genomföras i samband med att förslaget för genomförande av check/pong 2020 går upp för politisk behandling under våren 2019.

Ett annat sätt att få kännedom om målgrupper är forskning och enkäter inom olika ämnes- eller politikområden. Strukturerade och systematiskt genomförda enkäter kan dessutom ge jämförelser mot andra som genomför motsvarande enkäter. År 2017 genomförde Järfälla en enkätundersökning som heter LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) i samarbete med MUCF (Myndigheten för Ungdoms och Civilsamhällesfrågor). Kultur- demokrati- och fritidsnämnden beslutade 2017-04-04 att LUPP-enkäten ska genomföras var tredje år. Nästa enkät genomförs därför 2020.

Enligt LUPP enkäten 2017, som genomfördes i samtliga av Järfällas högstadieskolor hösten 2017 svarar 54 % av eleverna i årskurs åtta att de är medlemmar i en förening och 46 % att de inte är medlemmar i en förening. (Fråga B6. LUPP; Är du medlem i någon förening? Till exempel religiøs förening eller församling, kultur- eller idrottsförening, politiskt ungdomsförbund, friluftsförbund, data- eller spelförening m.m.)

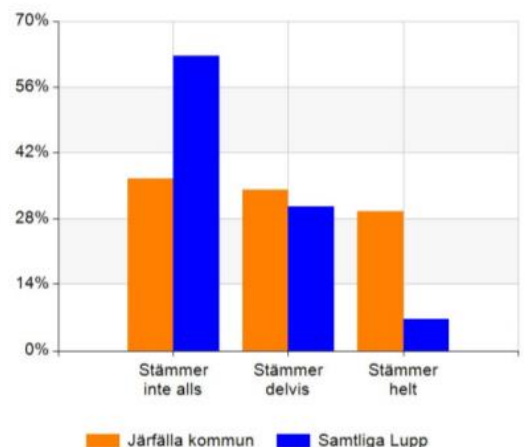
Elever i olika skolor i Järfälla har olika svarsresultat. Tallbohovsskolans elevers svarsresultat i frågan ligger långt under kommungenomsnittet. 37,7 % av Tallbohovseleverna i årskurs åtta är aktiva i föreningslivet. Kvarnskolans elever i årskurs åtta som är föreningsaktiva är 40,4 %. Vittra Jakobsberg har högst andel elever i årskurs åtta som är föreningsaktiva, där hela 59,6 % är medlemmar i en förening. Vittra Jakobsbergs elever svarar alltså att de i högre grad är föreningsaktiva, men i jämförelse med rikssnittet som ligger på 62,6 % föreningsaktiva årskurs åttor i landet ligger Vittra eleverna strax under. Järfällas kommungenomsnitt ligger drygt 9 % under rikssnittet. Rikssnittet jämfört med Tallbohovseleverna skiljer 26,2 %.

I Luppen svarar Järfällas unga i högre grad att de är oroliga för sina föräldrars/vårdnadshavares ekonomi. 26,2 % av svarande i årskurs åtta i Järfälla anger att de är ganska eller mycket oroliga, rikssnittet ligger på motsvarande 8,1 %. 63,6% av Järfällas unga årskurs åtta menar också att påståendet ”Det finns saker att göra men

- Det finns saker att göra men det kostar för mycket

Namn	Järfälla kommun		Samtliga Lupp		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Stämmer inte alls	16	36,4	5374	62,6	5390	62,4
Stämmer delvis	15	34,1	2631	30,6	2646	30,7
Stämmer helt	13	29,5	582	6,8	595	6,9
Total	44	100	8587	100	8631	100

Svarsfrekvens	
Järfälla kommun	Samtliga Lupp
100% (44/44)	97,5% (8587/8803)

det kostar för mycket” delvis eller helt stämmer, andelen som helt eller delvist håller med påstående ligger långt över riksnittet som ligger på 37,4 %.

Sammanfattningsvis visar LUPP att elever i årskurs åtta i Järfälla är mindre grad föreningsaktiva än unga i samma ålder i landet. Men graden av föreningsaktiva skiljer sig från olika områden i kommunen. En högre andel unga, jämfört med riksnittet, är oroliga över föräldrar/vårdnadshavares ekonomi. LUPP visar också att många unga i Järfälla menar att det finns saker att göra men att det kostar för mycket att delta.

- Delaktighet och inflytande perspektivet behöver utvecklas i förslaget 2019 för införande av peng/check 2020.
- LUPP-enkäten kan tillsammans med dialoger och enklare brukarenkäter användas som för att mäta effekterna av systemet med check/peng.

4.3. Kö till kulturskolan

I utredningen från 2013 beskrivs ett av de förväntade resultaten av pengens vara att kulturskolans kö ska minska.

Kö till kulturskolan

2012*		2018	
Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
95	139	578	885

*OBS! Köande utan plats i kulturskolan.

Begreppet kö innebär att de elever som inte kan erbjudas plats omgående utifrån sin intresseanmälan placeras i kö. Det innebär ganska ofta att de som anmält sig och inte får plats, står kvar i kö till nästa termin, men nästa termin är de kanske inte intresserade längre för att de redan har hittat någon annan aktivitet. För närvarande står det troligen många i kö som inte är aktuella längre. Antalet köande elever som redovisas i tabellen för 2018 inkluderar även de barn som redan är placerade i någon kurs och har anmält sig till ytterligare en kurs. Samtidigt som kö-begreppet är lite spretigt har kön ändå använts som en indikation för att redovisa en efterfrågan av kulturskoleplatser som verksamheten inte uppfyller i dagsläget.

Sedan tidigare utredning genomfördes har många kulturskolor i landet övergått från ett system med kö till att istället tillämpa direkt anmälan via webbaserade kurskataloger. I dessa fall får man inte köer, utan färdiga kurser erbjuds och fylls på med deltagare. Kurserna kan bli fulla, man kan då inte ställa sig i kö utan får anmäla sig till annan erbjuden kurs eller vänta till nästa kursutbud.

Kulturskolan i Järfälla har under 2018 tilldelats investeringsmedel för att införa ett ändamålsenligt elevregistreringssystem med webbaserat kursutbud. Det nya systemet kommer att innebära direkt- och återanmälan samt direktbetalning till erbjudna kurser varje termin. Systemet implementeras under 2019. Därmed kommer det inte att finnas någon kö att administrera eller minska från 2020 och framåt.

- Begreppet kö och att minska köer till kulturskolans kurser kommer inte längre att vara relevant från 2020. Målet är istället att få en ökning av antal barn- och ungdomar som deltar i aktiviteter.

4.4. Organisation och genomförande

När utredningen genomfördes 2013 hade Järfälla kommun en beställar-utförarorganisation och Kultur- demokrati och fritidsförvaltningen ett beställarkansli som hanterade beställning av verksamhet till utförarorganisationen. I Mål och budget 2015 beslutade kommunfullmäktige att revidera nämndernas ansvarsområden, och avskaffa det tidigare systemet med beställare och utförare i syfte att styra om resurser från administration till verksamhet.

Inom Järfälla kommun finns idag delar av verksamheter som hanterar egen drift och externa utförare/fria aktörer på Socialförvaltningen, Kompetensförvaltningen och Barn och utbildningsförvaltningen.

- Idag finns ingen beställarorganisation på förvaltningen som kan hantera huvudmannskapet för både egen regi och extern drift av kulturpengsystemet. En organisation/administration behöver skapas för detta. Exempel finns på andra förvaltningar i kommunen.
- Förvaltningen bedömer att Fritidschecken går att hantera inom befintlig organisation, då checken går till det befintliga föreningslivet som förvaltningen redan idag hanterar stöd till via Fritidskontoret.

4.5. Social hållbarhet, öppna och kostnadsfria aktiviteter

Aktualiseringen liksom den tidigare utredningen av peng/check fokuserar på att öka antalet barn och unga i inskrivna aktiviteter som är regelbundna till sin karaktär. Sedan utredningen 2013 har samtidigt de öppna verksamheterna/mötesplatserna och utbud av öppna kostnadsfria aktiviteter fått en ökad efterfrågan.

Kultur- demokrati och fritidsförvaltningens verksamheter medverkar bland annat till ett sådant öppet kostnadsfritt utbud via programverksamhet på biblioteken, aktiviteter på fritidsgårdar, öppna-idrottshallar och aktiviteter på Huset på Höjden. Ofta genomförs aktiviteterna i samarbeten med flera aktörer och föreningslivet.

Statligt stöd för kostnadsfria aktiviteter på skollov har under den senaste mandatperioden fördelats via kommunerna till föreningar och kommunala verksamheter. Stödet kom först via MUCF och senare via Socialstyrelsen. Det statliga stödet för lovaktiviteter kommer att finnas att tillgå åtminstone för sommarlovet 2019, kanske också för resten av mandatperioden.

Järfälla kulturskola har också ansökt om och fått medel från Kulturrådet för att kunna erbjuda kostnadsfria aktiviteter i samarbete med skola och fritidsgård. Samarbetspar-

terna ligger i geografiska områden där det finns socioekonomiska hinder och deltagarna i kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet är lågt representerade. Stödet har möjliggjorts kostnadsfri lektioner i dans, drama, nycirkus, bild och form, film och media samt musik. Insatserna har bidragit till en meningsfull fritid för barnen, möjlighet för dem att växa i samspel med andra och till eget skapande. Ambitionen har varit att lägga grunden för långsiktiga relationer med barn och deras familjer. Insatserna har inkluderat social verksamhet där föräldrar engagerats genom regelbundna familjeträffar där barnen framträtt. Genom insatserna har vi nått nya målgrupper och kulturskolan har därmed blivit mer tillgänglig.

I Reykjavik på Island kopplades införandet av fritidskortet till ett forskningsprojekt under tre år. Slutsatsen var att fritidskortet tillsammans med kostnadsfria insatser och samarbete med bland annat skola och socialtjänst samt ökat föräldraengagemang bidragit till detta, i synnerhet syntes en minskad droganvändning bland ungdomar. Utvecklingen av fritidskortet på Island, Reikjavik beskrivs i kapitel 6.2.

Ett aktuellt exempel på hur fritidsaktiviteter kan användas systematiska i breda samarbeten för att uppnå goda samhällseffekter kan hämtas från Rotterdam i Nederländerna. Där har faktorer för ungas positiva utveckling kartlagts och insatser genomförs systematiskt i samverkan för att bygga positiva framtidsmöjligheter för individer och samhället. De olika programmen för – Health (Hälsa) – Talant (Talant/Möjligheter) – Safety (Trygghet/säkerhet) genomförs i samarbete mellan de olika ansvariga myndigheterna och tydliga effekter kan redovisas. Bilaga 1 visar delar av detta arbete, som redovisades av Denis Wiering, Program-manager för Youth Strategy i Rotterdam vid en konferens i Stockholm 2019-01-24 med tema ”Att bygga stad för ungas aktiviteter”.

- Sedan utredningen 2013 har efterfrågan på öppna kostnadsfria aktiviteter och samarbeten mellan flera aktörer utvecklats. Inför införandet av check/peng 2020 föreslås samverkan och öppna aktiviteter och verksamheter beskrivas tydligare.

4.6. Marknadsföring av utbud

För att kunna ta del av ett ökat utbud behöver också kännedomen om utbudet öka. Det kommer att vara avgörande för effekten av check/peng att möjligheterna med check/peng tydligt redovisas liksom det valbara utbudet. Möjliga kanaler för detta är kommunens webb, annonser och trycksaker.

Marknadsföring kan också ske via Öppet-hus, utbudsdagar och via de öppna verksamheter och mötesplatser som finns inom kultur- demokrati och fritidsförvaltningen.

- Marknadsföringen av möjligheten med check/peng liksom det utbud som erbjuds kommer att vara av stor vikt för effekten av satsningen.

5. OMVÄRLDSBEVAKNING KULTURPENG

5.1. Översikt

Idag har fyra kommuner i Sverige ett system med peng/check som modell för ersättning till sina musik-/kulturskoleanordnare. Dessa kommuner är Nacka, Österåker, Täby, Staffanstorps och från och med hösten 2019 utökas dessa med Lund.

Växjö kommun, Norrtälje kommun och Staffanstorps kommun utreder just nu förutsättningarna för att införa en kultur-/fritidspeng/check. Upplands-Bro kommun utreder införande av en valfrihetscheck för kulturverksamhet från och med hösten 2020. För Staffanstorps kommun innebär det att utreda en utökning med peng/check att gälla såväl kultur- och fritidsverksamhet, idag gäller den enbart för musikskoleverksamhet.

Kommuner som har haft förslag om kulturpeng/kulturcheck med auktorisation/upphandling framlagt för politiskt beslut och bestämt sig för att inte genomföra systemet är Karlstad, Värmdö, Danderyd och Skellefteå.

Värmdö har istället infört ett aktivitetsbidrag riktat speciellt till föreningar som vill bedriva kulturskoleverksamhet för åldern 3-19 år inom dans, teater/drama, musik och cirkus.

Benämningen av ersättningsmodellen skiljer sig åt mellan kommunerna, musikskolecheck, musikskolepeng och kulturcheck förekommer. I grunden rör det sig dock om detsamma, en ”peng” på ett visst belopp som följer eleven och som tillfaller den anordnare som eleven väljer och där eleven beviljats en plats.

Alla fyra kommuner som har peng/check idag har valt att den ska gälla för åldern 7-19 år. Det motsvarar åldrar från årskurs 1 i grundskolan till och med gymnasiet. Även Lund kommer att välja denna ålder då de inför systemet från hösten 2019. Järfälla föreslog åldern 6-17 år i utredningen 2013-02-04, dvs motsvarande ålder från förskoleklass till och med årskurs 1 i gymnasiet. Staffanstorps kommun hade tidigare åldern 4-20 år för sin check. Täby kommer från och med 2019-08-01 ha åldern 7-20 år.

5.2. Nacka kommun

Musik-/kulturskolecheck ålder 7-19 år

Nacka har en musikskole-/kulturcheck för åldern 7-19 år. Idag finns det tretton auktoriserade anordnare i kommunen. En elev har rätt till fyra kurser samtidigt, varav maximalt två i ämneskurs musik och maximalt två med klippkort. Elever i gymnasiesärskolan har check till de fyller 24 år. För elev med särskilda behov gäller dubbel storlek på checken. Något ekonomiskt kostnadstak finns inte, utan så länge anordnaren har en organisation som gör det möjligt att bereda plats för en elev så betalas en ”check” till anordnaren. Anordnaren har rätt till peng i två månader efter att en elev sagt upp sin plats.

Nacka organiserar administrationen av pengsystemet i en kultur- och fritidsenhet. I enheten finns många strategiska funktioner och funktioner som kan jämföras med myndighetsutövning (beställarfunktioner). Enheten arbetar med mål, finansiering och

upphandling, uppdrag och riktlinjer, auktorisation, strategiska utvecklingsfrågor och planering, omvärldsbevakning och regional samverkan, uppföljning och utvärdering, kontakter med utförare och anordnare av verksamheter, dialog med medborgare samt samordning av utbudet av kultur och fritid samt information om kultur och fritidsutbudet till allmänheten, både det kommunala och det som drivs i privat regi på uppdrag av kommunen.

Vid budgetarbetet görs, utifrån kommande års befolkningsprognos, en beräkning av det totala antalet personer som finns i den åldersgrupp som har rätt till check. En kostnad tas fram som utgår från att 100 procent kommer använda sina checkar. Detta belopp utgör ett slags "reservationsanslag" för checksystemet.

I budgetförslaget för det kommande året görs dock en prognos på det faktiska antal elever som kommer använda checken kommande år och vilken faktisk kostnad prognosen ger upphov till. Blir det sedan i bokslutet lägre kostnader än prognosen och den budget som beviljats så får nämnden inte tillgodogöra sig den summan kommande år, utan den "betalas tillbaka" genom att överskottet inte följer med till nästa år. Överskrider prognosen och kostnaderna blir högre täcks detta med medel som reserverats hos kommunstyrelsen utifrån befolkningsprognosen för den aktuella målgruppen.

Terminsavgifterna beslutas av kommunfullmäktige. Kulturförvaltningen sköter administration av terminsavgifterna och tar också in desamma, detta ger en bokföringsmässig nettokostnad. Denna intäkt ger dock i nästa steg upphov till en bruttokostnad då den används för att finansiera checken.

Avgiftsbefrielse för terminsavgiften är möjlig, efter beviljad ansökan. Barn till familj med försörjningsstöd har avgiftsfritt. Ingen syskonrabatt ges för terminsavgiften.

Nacka medverkar i det kommunövergripande utvärderingsnätverket "Våga Visa" samt gör varje år en egen utvärdering av var och en av de auktoriserade verksamheterna. Hittills har ingen anordnare blivit av med sin auktorisation.

Exempel, kulturnämnden Nacka:

Bokslutet 2017 för kulturchecken var 38 585 tkr.
Prognosen för 2018 var 42 770 tkr, vilket också var det belopp som beslutades för 2018 (OBS! En utökning med fler aktörer gjordes).

För 2019 är prognosen 43 420 (volymökning motsvarande 650 tkr). Utöver detta föreslås en höjning av checkbeloppet som genererar en kostnadsökning på 230 tkr. För 2019 beviljades för kulturnämnden 43 650 tkr för kulturchecken. En uppräknings med 2,1 procent.

Notabelt är att då check infördes i Nacka år 2007 ökade kulturskolebudgeten från 15 mnkr 2006 till drygt 18 mnkr 2007. År 2008 var budgeten på drygt 25 mnkr.

Storleken på musikskole-/kulturchecken i Nacka 2019 redovisas i tabellen nedan.

Musikskola/Kulturskola	Kommunens kostn barn/år	Avgift per barn/år	Bruttopeng till utföraren
Ämneskurs (1-4 elever)	7191	2160	9351
Grupp, upp till 12 elever	4262	1060	5322
Grupp, från 13 elever	1716	1060	2776
Övriga kulturkurser, upp till 12 elever	3800	1800	5600
Övriga kulturkurser, från 13 elever	1000	1800	2800
Dans och teater, upp till tolv elever	3900	2400	6300
Dans och teater, från 13 elever	750	2400	3150
Cirkus, med golv- och luftakrobatik	5500	3500	9000
Klippkort för 8 lektioner per termin. Anordnare bestämmer för vilka kurser klippkort gäller.	1260	500	1760

5.3. Staffanstorp kommun

Musikskolecheck ålder 7-19 år

Staffanstorp har en musikskolecheck för åldern 7-19 år. Maximalt två checkar per person får användas varje termin. I kommunen finns fyra auktoriserade musikskoleanordnare. Något ekonomiskt kostnadstak finns inte utan så länge anordnaren har en organisation som gör det möjligt att bereda plats för en elev så betalas en ”check” till anordnaren.

Avgiftsbefrielse för terminsavgiften är möjlig, efter beviljad ansökan. Syskonrabatt gäller för terminsavgiften. Från och med barn nummer tre är deltagandet avgiftsfritt.

Staffanstorp har precis i dagarna påbörjat ett utredningsarbete i syfte att utöka musikskolechecken med införandet av en fritids- och kulturcheck.

Storleken på musikskolechecken för 2019 redovisas i tabellen nedan.

Musikskola	Kommunens kostn barn/år	Avgift per barn/år	Bruttopeng till utföraren
Ämneskurs	8600	2400	11000
Liten grupp	4900	1100	6000
Stor grupp	2200	800	3000

5.4. Täby kommun

Musikskolepeng ålder 7-19 år

Täby har en musikskolepeng för åldern 7-19 år. I kommunen finns fem anordnare. Fyra av anordnarna har upphandlats. Den kommunala verksamheten är en kulturskola med ett flertal ämnen. De fyra fristående aktörerna har alla en inriktning på sång och musik.

Upphandlingsmodellen innebär att de externa musikskoleanordnarna bedriver verksamheten som en entreprenad. Separata avtal på viss tid (2-årsavtal med 2 optionsår) har tecknats med var och en av anordnarna efter att de antagits. Förfrågningsunderlagen har varit inriktade på ämnen/verksamhet och kvalitet, då den ekonomiska kompensationen varit given. För samtliga gäller att verksamheten finansieras av att elever med medföljande peng söker sig till respektive utförare.

Observera att den kommunala musikskolan inte konkurrensutsatts vid upphandlingen i den meningen att verksamheten skulle kunna konkurreras ut av de externa anordnarna. Upphandlingen har varit inriktad på att få fler utövare att komplettera den kommunala musikskolan, i syfte att bredda utbudet och erbjuda fler valbara alternativ.

Musikskolepengen infördes 2009. Den kommunala musikskolan var dock fortfarande anslagsfinansierad under 2009 och 2010, för att under en tvåårsperiod kunna anpassa verksamhet, lokaler etc till det nya systemet. Först från och med 2011 omfattades även den kommunala verksamheten av en peng som ska täcka alla kostnader.

Täby kommer gå ut med en ny upphandling under våren 2019, då nuvarande avtal med anordnare löper ut 2019-07-31. Upphandlingen öppnar upp för att ingå avtal med upp till tio utförare av musikskoleverksamhet, utöver den kommunala kulturskolan. I samband med upphandlingen revideras dokumentet ”Regelverk för musikskoleverksamhet i Täby kommun”. De avtal som kommer tecknas blir på två år med möjlighet till två års förlängning. Åldersgruppen som kommer omfattas av systemet blir 7-20 år. Elever som under pågående termin fyller 21 år får fullfölja den terminen med peng. Peng kan beviljas till en ämneskurs och en ensemble/grupp per år.

Kommunfullmäktige i Täby antar inför varje mandatperiod ett program för uppföljning av kommunalt och privat driven verksamhet. Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal som träffas med varje privat utförare. Varje nämnd ska varje år upprätta en plan för hur avtal och verksamhet ska följas upp.

Kultur- och fritidschefen är ansvarig för uppföljningen av de privata utförarna och är också den som har uppdraget att upphandla utförare och teckna avtal med dem. Om det blir nödvändigt har Kultur- och fritidschefen även rätt att fatta beslut om att avbryta upphandlingen. Två gånger per termin hålls möten mellan kommunen och utförarna för vilka kultur- och fritidschefen ansvarar. Kultur- och fritidschefen har sålunda en dubbel roll, dels som beställare och dels som driftchef för den egna verksamheten. Rent praktiskt så finns en utredarfunktion som stöd till kultur- och fritidschefen i beställarrollen. Samtliga utförare ska använda det administrationssystem som kommunen tagit fram för individval inom musikskoleverksamheten. Systemet utgör bland annat underlag för ersättning till utföraren, antagning av elever, fakturering av elevavgifter, statistik och aktuellt valbart kursutbud.

Kommunen tillämpar vare sig rätt till att få avgiftsbefrielse av terminsavgift eller syskonrabatt. Rätt till en ämnespeng och en ensemblekurspeng per elev och år föreligger. Något ekonomiskt kostnadstak finns inte utan så länge anordnaren har en organisation som gör det möjligt att bereda plats för en elev så betalas en ”check” till anordnaren. Anordnaren har rätt till peng i två månader efter att en elev sagt upp sin plats.

Storleken på musikskolepengen redovisas i tabellen nedan.

Musikskola	Kommunens kostn barn/år	Avgift per barn/år	Bruttopeng till utföraren
Ämneskurs	5704	3400	9104
Ensemblespel	3054	300	3354

5.5. Österåkers kommun

Musikskolepeng ålder 7-19 år

Österåker har en musikskolepeng för åldern 7-19 år. I kommunen finns fyra anordnare, alla fyra är inriktade på musik. Tre av anordnarna har upphandlats. Rätt till åtta kurser per elev och år, fördelat på max fyra ämneskurser och max fyra ensemblekurser, föreligger. Maximalt två checkar får användas samtidigt per elev/musikskola. Upphandlingsmodellen innebär att de externa musikskoleanordnarna bedriver verksamheten som en entreprenad. Separata avtal på viss tid har tecknats med var och en av anordnarna efter att de antagits. Förfrågningsunderlagen har varit inriktade på verksamhet och kvalitet, då den ekonomiska kompensationen varit given. För samtliga gäller att verksamheten finansieras av att elever med medföljande peng söker sig till respektive utförare.

Observera att den kommunala musikskolan inte konkurrensutsatts vid upphandlingen i den meningen att verksamheten skulle kunna konkurreras ut av de externa anordnarna. Upphandlingen har varit inriktad på att få fler utövare att komplettera den kommunala musikskolan, i syfte att bredda utbudet och erbjuda fler valbara alternativ.

Något ekonomiskt kostnadstak finns inte utan så länge anordnaren har en organisation som gör det möjligt att bereda plats för en elev så betalas en ”peng” till anordnaren.

Avgiftsbefrielse för terminsavgiften är möjlig, efter beviljad ansökan. Syskonrabatt gäller för terminsavgiften. Från och med barn nummer tre är deltagandet avgiftsfritt.

Storleken på musikskolepengen redovisas i tabellen nedan.

Musikskola	Kommunens kostn barn/år	Avgift per barn/år	Bruttopeng till utföraren
Ämneskurs (1-4 elever)	9465	2850	12315
Ensemble, fler än fyra deltagare	3325	410	3735
Körsång	2080	410	2490

5.6. Förslag Lunds kommun (start hösten 2019)

Kulturcheck ålder 7-19 år

Lund kommer att införa en kulturcheck från och med hösten 2019. Checken kommer gälla för musikundervisning hos någon av de anordnare som ackrediterats av kommunen.

Det finns redan idag fem (stora) privata musikanordnare i Lund. Dessa föreslås ackrediteras (Lund använder inte ordet "auktoriserats") och omfattas av kulturchecken när beslutet är taget. Även andra aktörer kan komma ifråga för ackreditering. Ett system utan kostnadstak föreslås.

Terminsavgiften tas in centralt, men används för att finansiera checken.

Lund har i sin utredning utgått från det system som finns i Nacka kommun, men valt att begränsa sig till en check för musikundervisning.

Storleken på musikskolechecken från och med hösten 2019 redovisas i tabellen nedan.

Kurs	Kommunens kostn barn/år	Avgift/barn/år	Total check till utföraren
Ämneskurs	7000	2200	9200
Grupp, upp till 12 elever	3500	1700	5200
Grupp, från 13 elever	2400	1100	3500

Information om vad Lund skriver inför beslutet:

Fler barn i Lunds kommun ska få möjlighet att lära sig spela ett instrument och köerna till Kulturskolan ska minska. Som ett första steg för att minska kötiderna, föreslås kommunfullmäktige att besluta om att införa en kulturcheck.

En kulturcheck som innebär att fler barn ges tillgång till musikskola hos fler aktörer än idag bör leda till ökad likvärdighet och tillgänglighet.

Införandet kräver att det tillförs mer pengar i systemet utan kostnadstak. I samtliga kommuner som har infört checksystem har antalet elever ökat liksom kostnaderna.

Kultur- och fritidsnämnden har fått i uppdrag att senast ett år efter införande presentera en utvärdering av valfrihetssystemet och att i den del som gäller taxor återkomma med förslag till kommunfullmäktige.

Lund kommuns definition av kulturcheck

Begreppet kulturcheck används för att benämna en ersättning från kommunen till anordnare som erbjuder kulturverksamhet för barn och ungdomar på fritiden. En fastställd summa (check) följer med eleven som fritt väljer mellan privata och kommunala anordnare. Modellen är analog med systemet med skolpeng som finns inom hela skolväsendet i Sverige.

Checksystemet ger samma ekonomiska förutsättningar för såväl privata som kommunala anordnare. Systemet bygger på enhetstaxa som innebär att alla anordnare får lika stora checkar från kommunen och tar ut enhetliga avgifter från eleverna.

5.7. Växjö kommun

Växjö kommun har nyligen starta ett utredningsarbete vars syfte är att ta fram förutsättningarna för att införa en kultur- och fritidspeng/check.

5.8. Förslag Järfälla kommun (rapport 2013-04-02)

Kulturskolepeng Ålder 6-17 år

Anordnarna föreslogs godkännas via auktorisation.

Terminsavgifterna föreslogs tas in av förvaltningen och inte användas för att höja pengbeloppet.

Rätt till en peng för ämneskurs och en peng för grupp/ensemble per år föreligger. Alternativt rätt till två grupp/ensemble per år.

Anordnaren erhåller peng terminen ut efter att elev sagt upp sin plats under terminen. Det ges ingen högre peng till barn och unga med funktionsnedsättning.

Rätt till syskonrabatt föreligger inte.

Något ekonomiskt kostnadstak föreslogs inte utan så länge anordnaren har en organisation som gör det möjligt att bereda plats för en elev så betalas en "peng" till anordnaren.

Storleken på den kulturskolepeng som föreslogs 2013 redovisas i tabellen nedan.

Ämne	Kommunens kostnad barn/år
Ämneskurs	8000 kr
Grupp/ensemble	3000 kr

6. OMVÄRLDSBEVAKNING FRITIDSCHECK

6.1. Översikt

Det finns ingen kommun i Sverige som har infört en generell fritidscheck. Det finns några få kommuner som har ett checksystem för fritidsaktiviteter, men då oftast ”öronmärkta” för vissa kostnadskrävande aktiviteter.

Växjö kommun, Norrtälje kommun och Staffanorps kommun utreder just nu förutsättningarna för att införa en kultur-/fritidspeng/check. Staffanorps kommun har sedan tidigare en musikskolepeng.

6.2. Island, Reykjaviks fritidskort (fristundakortid)

Det primära målet med fritidskortet är att alla barn och unga i åldern 6-18 år ska delta i konstruktiva fritidsaktiviteter oavsett ekonomi eller sociala förhållanden.

Fritidskortet syftar till att öka gemenskap, jämlikhet och antal sport-, kultur-, konst- och andra fritidsaktiviteter.

Fritidskortet syftar till att stärka och förbättra barn och ungdomars sociala miljö och vara positivt för barn och ungas utveckling.

De familjer som är mantalsskrivna i Reykjaviks kommun erbjuds ett subventionerat fritidskort (fristundakortid) för idrotts- och kulturverksamhet med 50 000 ISK (cirka 2600 kronor) för sina barn och ungdomar 6-18 år. Kortet kallas fristundakortid (fritidskortet). Fritidskortet har sedan 2013 fördubblats i storlek. Kortet kan användas som avgift hos de föreningar och verksamheter som är registrerade och godkända av Reykjaviks kommun.

Uttaget av kostnader för fritids- och kulturverksamhet på Island är dock något annorlunda i storlek än i Sverige. Den kommunala subventionen på Island är ungefär hälften av den svenska. Föreningsavgifterna är ungefär dubbelt så höga som i Sverige.

ortet gäller inte heller för att delta i religiösa och politiska organisationer.

Verksamhet

Fritidskortet kan användas på cirka 200 av kommunen godkända och auktoriserade varierande verksamheter, bland annat inom idrott, kultur och musik. Kortet gäller, förutom till föreningar och organisationer, bland annat till kulturskolan, orkesterverksamhet och de kommunala fritidscenter som finns för åldern 6-16 år på alla grundskolor i Reykjavik (36 st). Antal föreningar har ökat i Reykjavik sedan kortets införande och dessutom har verksamheten med fritidscenter utvecklats.

På fritidscenter finns det olika fritidsaktiviteter som erbjuds av föreningar och organisationer efter skoldagens slut – kurser, work-shops, verkstäder etc. Aktiviteten kan pågå allt från 1-5 dagar och är godkända för att ta emot fritidskortet. Det är då åldersmässigt uppdelad verksamhet, med aktiviteter för 6-9 år och 10-16 år åtskilda. På fyra grundskolor, strategiskt spridda i Reykjavik, finns fritidscenter specialutformade för barn och ungdomar med funktionshinder. Kurserna, work-shops och verkstäderna är avgiftsbelagda och har föranmälan.

Att gå på fritidscenter utan att delta i någon av de organiserade fritids- och föreningsverksamheterna är avgiftsfritt. Fritidscenter är öppet året runt, förutom på jullet. Fritidscenters verksamhet har viss likhet hur den verksamhet som tidigare genomfördes i Sverige, ”Handslaget” och ”Idrottslyftet”.

Tre verksamhetssäsonger

Verksamhetsåret är indelat i tre säsonger:

1 januari-31 maj.

1 juni-31 augusti.

1 september–31 december.

Fritidskortet får delas upp och användas till maximalt 3 verksamheter per säsong. Föreningsverksamheten ska pågå minst 10 veckor per säsong. Den ska vara ledarledd av kompetenta ledare, vara långsiktig samt ha en målsättning att verka preventivt.

Nyttjande av fritidskortet

År 2010 var användandet av fritidskortet 68 procent för hela åldersgruppen 6-18 år. De senaste åren har användandet stigit till kring 85 procent. Användandet har ökat i alla åldrar.

Åldersgrupperna 6-9 år och 10-12 år är de största användarna av kortet, där kring 90 procent idag använder sig av kortet. År 2010 var användandet 75 procent.

Åldersgruppen 13-15 år har ett användande av runt 77 procent, en ökning från 2010 års 66 procent.

16-18-åringarna hade ett användande 2010 på 46 procent. Idag är användandet kring 58 procent.

Statistiken visar på en stegvis ökning av användandet av fritidskortet sedan 2010. De senaste åren har en viss ”mättnadsnivå” uppnåtts.

Reykjaviks kommun har också undersökt utvecklingen per postnummer i kommunen och kan konstatera att användandet idag är stort i kommunens socialt utsatta områden, jämfört med 2010.

6.3. Växjö-, Norrtälje- och Staffanorps kommun

Växjö-, Norrtälje- och Staffanorps kommun har nyligen startat ett utredningsarbete vars syfte är att ta fram förutsättningarna för att införa en kultur- och fritidspeng/check.

7. KULTURPOLITISKA PERSPEKTIV PÅ KULTURSKOLAN

I Regeringens regleringsbrev för budgetåret 2018 gavs Statens kulturråd uppdraget att inrätta ett nationellt Kulturskolecentrum. Uppdraget för Kulturskolecentrum är att samordna och stödja den kommunala kulturskolan, fördela bidrag, ansvara för statistik, följa och sprida forskning samt identifiera utbildnings- och utvecklingsbehov.

Syftet med regeringens satsning är att göra den kommunala kulturskolan mer tillgänglig och jämlik. Kulturskolecentrum kommer att arbeta med flera olika utvecklingsfrågor för musik- och kulturskolorna. Centret ska samverka brett kring frågor om kunskapsutveckling och uppföljning samt statistik och forskning på området.

För att förbättra förutsättningarna att rekrytera lärare till kulturskolan genomför regeringen en permanent satsning på ett så kallat kulturskolekliv. Kulturskoleklivet motsvarar 25 miljoner kronor för 2018, och därefter 40 miljoner kronor årligen från 2019. Medlen förvaltas av utbildningssektorn.

När utredningen genomfördes 2013 fanns inte detta nationella uppdrag eller bidrag till kulturskolan från statligt håll.

Under perioden 2016-2018 har Järfälla kulturskola fått del av det statliga stödet för avgiftsfri verksamhet enligt tabellen nedan. Beskrivning av de satsningar som kulturskolan genomfört finns under kapitel 4.5 med exempel på sociala insatser.

Tabell statligt stöd Järfälla kulturskola

År	Belopp
2016	500 000
2017	250 000
2018	400 000

I början av denna vecka, 2019-03-25 har regeringen beslutat att återinföra statligt stöd till landets kulturskolor med 100 miljoner kr. I nuläget är det inte klart när det införs och vilka målgrupper det ska riktas till.

- Kulturrådet har sedan utredningen genomfördes 2013 upprättat ett nationellt kulturskolecentrum som har till uppdrag att samordna och stödja den kom-

munala kulturskolan, fördela bidrag, ansvara för statistik, följa och sprida forskning samt identifiera utbildnings- och utvecklingsbehov. Järfälla kulturskola har fått ta del av stödet under 2016-2018. Inom kort kommer uppgifter för hur stödet kommer att se ut för innevarande mandatperiod 2019-2022.

8. ANALYS PENG/CHECK

8.1. Effekter med kulturpeng

Förväntade positiva effekter

- * Fler alternativ att välja på för medborgarna
- * Efterfrågan tillgodoses i mycket hög grad.
- * Konkurrensneutralitet mellan godkända anordnare genom likvärdiga villkor och ersättningsnivåer.
- * Likvärdiga terminsavgifter för medborgarna oavsett ~~ämnen~~ och anordnare.

Negativa effekter

- * Initialt en hög kostnad.
- * Kostnadsdrivande om nyttjandet ökar.

Minus-/plus-/?

- * Pengmodellen innebär ökade kostnader för kommunen. Sannolikt kommer dock fler att delta i kulturskoleverksamhet. Långsiktigt kan dock satsningen bidra till lägre kostnader för kommunen om effekten blir bättre hälsotal och minskad brottslighet. I Reykjavik kopplades införandet av fritidskortet till ett forskningsprojekt under tre år. Slutsatsen var att fritidskortet tillsammans med insatser inom skola och socialtjänst samt ökat föräldraengagemang bidragit till detta, i synnerhet en minskad drog användning bland ungdomar. Detta är slutsatser som är svåra följa upp, hur mäter vi hälsotal som direkt går att koppla till pengmodellen?
- * Behovet av lokaler ökar, liksom investeringskostnaderna för dessa om satsningen får den förväntade effekten av fler deltagare/utövare.

Risker

- * Utbudet blir alltför likriktat om anordnarna enbart riktar in sig på de populära ämnena, exempelvis piano och gitarr.
- * Dåligt samarbete mellan anordnarna på grund av konkurrenssituationen.
- * Om det blir många små anordnare så leder det till stora kostnader för uppföljning och utvärdering av kvaliteten.
- * Den ekonomiska risken för kommunen kommer öka i och med att möjligheter att sätta stopp för antal elever eller säkerställa ett exakt anslag inte längre gäller.
- * Förutsättningar att bedriva orkesterverksamhet kan förändras.
- * Kvalitetsuppföljningen blir mer omfattande då fler anordnare ingår i t.ex. nätverket Våga Visa. Kostnader för utbildning, observatörsarvoden, vikarier. Fler anordnare kräver en mer omfattande samordnarfunktion i kommunen.
- * Kostnadsdrivande på lokalsidan då fler anpassade lokaler kan behövas i framtiden.

8.2. Effekter med fritidscheck

Förväntade positiva effekter med fritidscheck

- * Förbättrade möjligheter för barn och ungdomar att delta i fritids- och föreningsverksamhet.
- * Kan stimulera till att nya föreningar bildas.
- * Medlemsantalet ökar i föreningarna.
- * Administrationen för föreningarna kan minska beroende på hur effektiv den IT-baserade checkhanteringen blir.

Negativa effekter

- * Initialt en hög kostnad.
- * Kostnadsdrivande om nyttjandet ökar.

Risker

- * Efterfrågan blir större än utbudet.
- * Deltagandet ökar så mycket att det blir svårt att upprätthålla godtagbar kvalitet.
- * Kostnaderna för föreningarna ökar.
- * Administrationen för föreningarna kan öka beroende på hur effektiv den IT-baserade checkhanteringen blir.
- * Antal anläggningar/tillgängliga tider räcker inte för att täcka det ökade behovet.
- * Kostnadsdrivande för kulturskolepengen eftersom checken kan användas som delbetalning för kurser.
- * Kostnadsdrivande på lokalsidan då fler hallar/anläggningar behövs i framtiden.

9. KLARGÖRANDE KULTURSKOLEPENG OCH FRITIDSCHECK

Kulturpengen tilldelas utförare av kulturskoleverksamhet som auktoriserats av Järfälla kommun. Det öppnar för fler aktörer att bedriva kommunalt finansierad kulturskola. En peng tilldelas utföraren för varje elev som deltar i verksamheten. Pengen är olika stor beroende på typ av kurs, gruppstorlek med mera. Fritidschecken kan användas för att betala terminsavgift till kulturskolan.

Att ha en aktiv fritid ger positiva effekter för barn och unga. Målet är att **fritidschecken** ska ge bättre förutsättningar för barn och unga att hitta aktiviteter som de gillar och att det blir fler som aktiverar sig på sin fritid. Checken är individuell och ska kunna användas för både fritids- och kulturaktiviteter, hos anordnare som godkänts av Järfälla kommun.

10. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

10.1. Förslag kulturskolepeng Järfälla 2019 - exempel

Kulturskolepengen syftar till att öka barn och ungdomars möjlighet att välja mellan olika kulturskoleaktiviteter och anordnare.

Ett införande av kulturskolepeng kan ge positiva effekter i form av ett ökat utbud och större bredd, en ökad tillgänglighet samt att fler intresserade kan beredas plats i en kulturskola. De kommuner som infört kulturskolepeng/kulturskolecheck har fått en ökning av barn och ungdomar som deltar i kulturskolan.

Att ha fler anordnare tror förvaltningen kan stärka verksamheterna samt att upptagningsområden och platser för undervisning/aktiviteter kan komma att spridas ytterligare.

* Införandet av kulturskolepeng är en kulturpolitisk satsning, som innebär att kommunen inte sätter något övre tak för antal elever som kan nyttja pengarna och som en följd av detta inget kostnadstak för utbetalning av kulturskolepeng.

* Kulturskolepengen gäller för barn och unga i åldrarna x-xx år som är folkbokförda i Järfälla kommun.

* Länsprislistan, ett aktuellt räkneexempel
Järfälla skulle kunna använda sig av den kulturskolepeng som räknats fram i länsprislistan under 2018. Storleken på denna kulturskolepeng redovisas i tabellen nedan.

Ämne	Kommunens kostnad barn/år
Ämneskurs (1-5 deltagare)	12 000 kr
Grupp/ensemble (6-15 deltagare)	6 000 kr
Större grupp (>15 deltagare)	3 000 kr

Länsprislistan är ett framtaget räkneexempel för kurskostnader för kulturskolan. Den har framkommit som en del i det pågående treåriga utvecklingsprojektet som drivs av FSKF föreningen för Stockholms kultur- och fritidschefer tillsammans med Region Stockholm (f.d. kulturförvaltningen, Stockholms läns landsting). Syftet är att möjliggöra ökade samarbeten genom smarta ekonomiska lösningar över kommungränserna. Utbudet och infrastruktur för aktiviteter kan förbättras inom regionen, utvecklingsprojektet utreder olika modeller för sådana samarbeten.

* Ändras folkbokföringsadress under året löper kulturpengen på aktuell termin ut.

* Kulturpengen gäller för undervisning som sker i Järfälla.

* En enhetstaxa för eleverna beslutad av Järfälla kommun gäller.

* En enhetlig ersättning till anordnarna beslutad av Järfälla kommun gäller.

* Järfälla kommun tar in avgift en gång per termin och betalar ut kulturskolepengen till anordnarna en gång per termin.

* Järfälla kommun antar anordnare av kulturskoleverksamhet genom auktorisation.

* Järfälla kommun arbetar fram kvalitetskriterier för kulturskoleverksamheten, med utgångspunkt i de åtaganden som antagits av kultur- och fritidsnämnden.

* Följande verksamheter föreslås kunna ingå vid auktorisation av anordnare:

Musik.

Dans.

Bild.

Nycirkus.

Drama/teater.

Film.

Förutom idag befintliga verksamheter kan andra ämnen godkännas och ingå i utbildet.

* Längd på lektion, antal lektioner per kalenderår etc regleras i auktorisationsvillkoren.

* Elev får delta i minst xxx kurser samtidigt per år. Innebärande att minst xxx kulturpengar per år kan "följa" elev.

* Ett webbaserat administrativt system införs som klarar av all hantering av kulturskolepengen.

* Kultur- och fritidsnämnden kommer i budgetförslaget för 2020 ansöka om investeringsmedel på xxx tkr för att införa ovan nämnda webbaserade system.

* Kultur- och fritidsnämnden ansöker om ekonomiska resurser i driftbudgeten för 2020 mot-svarande 1,5 årsarbetare för handläggning av kulturskolepengen (inklusive fritidscheck).

*Nämnden ansöker också om ekonomiska resurser i form av kapitalkostnadstäckning för den investering i webbaserat administrativt system som hanterar kulturskolepengen och checken.

10.2. Förslag fritidscheck - exempel

Syftet med fritidschecken är att göra det möjligt för alla barn och unga oavsett ekonomiska och sociala förhållanden att delta i organiserade fritidsaktiviteter.

* Fritidschecken uppgår till ... kr per år och kan användas av barn och unga i åldern x-xx år som är folkbokförda i Järfälla kommun.

* Införandet av fritidscheck är en fritidspolitisk satsning, innebärande att kommunen inte sätter något övre kostnadstak för antal använda checkar och som en följd av detta inget ekonomiskt tak för utbetalning av fritidscheck.

* Checken gäller som betalning för medlems- och/eller aktivitetsavgift i verksamhet som drivs av föreningar som godkännts av kultur-, demokrati- och fritidsnämnden. Föreningarna ska vara registrerade i kommunens föreningsregister.

* Checken kan också användas som betalning av kulturskoleavgift, hos av kommunen auktoriserad kulturskola.

* En överenskommelse ska tecknas mellan Järfälla kommun och de registrerade föreningarna så att inte medlems- och/eller aktivitetsavgiften höjs på grund av att fritidschecken införs.

* Föreningsverksamheten ska genomföras under ledning av kompetenta ledare/vara ledarledd.

* Checken kan delas upp och användas till xxx olika aktiviteter per år.

* Belopp som finns kvar på ej fullt utnyttjad check kan inte överflyttas till kommande år.

* Aktiviteten ska pågå minst xx gånger för att föreningen ska ha rätt att ta emot fritidscheck.

* Aktiviteten ska pågå minst en timme per gång för att ha rätt att ta emot fritidscheck. Undantag görs för kulturskoleaktiviteter som bedrivs i form av kortare lektionspass.

Exempel:

Den nu gällande befolkningsprognos för Järfälla kommun som tagits fram av Statisticon för åren 2018-2030 beräknar antal invånare år 2020 i åldern 7-19 år till sammanlagt 13 457 stycken.

Begränsas checken till att gälla åldern 7-16 år beräknas antal invånare vara 10 521 stycken år 2020.

Ett åldersintervall på 6-16 år innebär år 2020 sammanlagt 11 604 invånare.

Ett belopp på fritidschecken uppgående till 800 kr ger upphov till nedanstående summor om alla i åldersgruppen väljer att använda sin check.

7-19 år, 10 765 600 kr

7- 16 år, 8 416 800 kr

6- 16 år, 9 283 200 kr

BILAGOR

1. Rotterdam is building (for) the future
2. Ekonomiska förutsättningar för införande av kulturskolepeng 2020
- vad kostar framtidens kulturskola?